

Hiermee kwam de discussie terecht op de beweging tegen de neutronebom. Veel kritiek op de rol die de CPN vaak in zulke acties speelt: het pogen deze acties over te nemen ('de kop nemen') maar van de N-bom-beweging werd toch algemeen erkend dat de CPN daar vanaf het begin als initiatief nemer aan getrokken had. Maar andere kritiek echter: het klaimen van acties waaraan veel andere groepen meedoen, de arrogantie en de toon waarop dat gebeurt, het weren van kritiek door deze direkt te bestempelen als 'anti-kommunisties', de twijfelachtige manier waarop zij in De Waarheid andere partijen benadert ("PSP-vlaggetje"), etc. De discussie werd nu tamelijk specialisties: organisatorische voorvallen bij acties als Almelo, Kalkar en de N-bom vlogen over en weer. Er werd gehakketaakt, zonder diep in te gaan op de oorzaken van de houding van de diverse partijen.

LINKERVLEUGEL PvdA

Via het nog levende anti-kommunisme in de PvdA (Den Uyl, Groenevelt) kwamen we op het perspectief dat de linkervleugel van de PvdA zou hebben om de rechtse sociaal-democratie naar links te trekken. Henny Helmich, die nu eindelijk iets vaker van de voorzitter het woord kreeg, was daar zeer pessimistisch over. Dit lokte felle reacties uit van andere PvdA-ers. Frans Jacobs zag met name in 'de FJG, of nee de Socialistische Jongeren' een perspectief. Er wordt daar veel nagedacht, zowel theoretisch als praktisch. Volgens hem oriënteren de meeste leden van de PvdA zich op wat de leiders zeggen. "We moeten daarom scholen, om mensen op hoger politiek nivo te krijgen, en om van daaruit linkse alternatieven te kunnen bieden". Jan de Jong probeerde een probleemstelling te geven die wat meer tot de kern kwam: waarom lukt het de linkervleugel van de PvdA zo slecht om op de discussies binnen haar partij, bijvoorbeeld over de nieuwe vrijgestelden en de ekonomenstrijd, in te gaan. Daar ligt een

fors falen van die linkervleugel, ook door niet te leren van argumenten die partijen links van de PvdA aandragen. Jaap de Jong: de grenzen waarbinnen de linkervleugel van een partij kan opereren, worden gesteld door de leidende groep (zijn eigen ervaring vers in het geheugen). Want de linkervleugel slaagt er niet alleen niet in stelling te nemen in de discussies, ze krijgt er ook de ruimte niet voor (bv. in "Socialisme en Democratie"). Jaap onderstreepte dit met enige voorbeelden.

Hiermee kwamen we terug op de door Henny omschreven 'objectieve functie' van de linkse vleugel: het binden van linkse mensen aan de sociaal-democratie. Henny: "De rol van de linkervleugel is echter essentieel wil er in Nederland een linkse politiek gevoerd kunnen worden. Kritiek op die mensen is goed, maar ze moeten vooral gesteund worden". Wat volgens Henny trouwens ook gold voor progressieve tendenzen binnen rechtser partijen, zoals het CDA. En ook op fakulteitsnivo, onder studenten. Henny: "Kankeren heeft geen zin; ze verdwijnen naar Leiden (die rechtse studenten, red.), en je bent weer een paar potentiële bondgenoten kwijt".

Leo Bakker omschreef een en ander als het probleem van de 'dubbele tegenmacht': zowel werken aan de basis als in het parlement. Leo betoogde dat er in dat verband dus samengewerkt zal moeten worden met het CDA, want links van de PvdA is niet sterk genoeg. Althans wanneer je invloed wil hebben op regeringsnivo.

Nico Portegijs verklaarde zich partijloos in de discussie. "Linkse partijloze mensen zou je kunnen betrekken in de actie, door ze als kader, of podium, in te zetten, wanneer er een linkse eenheid van de grond zou komen. Deze moet alle linkse mensen een perspectief bieden". Op de borrel ging de discussie voort, op wisselend nivo. Tulpen voor de forumleden.

GEEN AVONDJE POLITIEK ALS "HOBBY"

Er werd deze avond blijk gegeven van het besef

Het forum over Linkse Eenheid; v.l.n.r.: Lente Jansen, Henny Helmich, Alexander de Roo, forumvoorzitter Max van Weezel, Paul Damen en Jaap de Jong.

Het decor.

Vervolg van blz. 10

dat het niet om 'een avondje politiek' ging, als een vrolijk tijdverdrijf, als hobby van politiekologie-studenten. Het geval wil n.l. dat in het nadenken over landelijke politiek een zeer specifiek politiek belang schuilt. Studenten organiseren zich omdat het in hun belang is hun onderwijs (-verworvenheden) en onderzoek aan de universiteit veilig te stellen tegen de aanslagen vanuit Den Haag. De studentenbeweging probeert zich daartegen sterk te maken. Maar wil ze die strijd op een politiek nivo brengen, dan zal ze zich bij het bepalen van haar strategie een beeld moeten vormen van de politieke verhoudingen waarbinnen het afbraakbeleid van Pais uitvoerbaar en voor grote bevolkingsgroepen aannemelijk wordt gemaakt. Dat beeld van die politieke verhoudingen bestaat natuurlijk wel (in ieder geval in grote lijnen) bij een kleine, leidende groep van de studentenbeweging. Maar het gaat erom de discussie met zoveel mogelijk studenten aan te gaan. Net zoals de prakties-politieke activiteiten hun doorwerking naar méér studenten zouden moeten hebben.

We hebben al geleerd dat losse, geïsoleerde belangenacties hebben geleid tot een relatief isolement van de studentenbeweging. De vakbeweging, althans de verschillende toppen daarvan, vonden dat eeuwige gekrakeel van die studenten toch maar wat overdreven, en, tenslotte: "er is nu eenmaal weinig geld te verdelen", dus: niet zo kinderachtig zijn (vrij naar de rede van Kok op de opening van het Akademisch Jaar '77-'78).

STRIJD VEREIST ALTERNATIEF

Gaandeweg zien we echter binnen de ASVA een ontwikkeling die tot het besef leidt dat je, tegelijk in de strijd tegen bezuinigingen, ook krachtig zou moeten kunnen aangeven hoe onze studie er volgens ons dan wél zou moeten uitzien (een visie op studie-inhoud), en wat we daarmee vervolgens in de maatschappij aanwillen (maatschappelijke functie van de wetenschap). De weerslag van die ontwikkeling konden we bijvoorbeeld zien in de ASVA-studiekonferentie van 9 december '77, en de landelijke LOG-manifestatie (18-19 febr. j.l.). Daarin kwamen concrete, positieve alternatieven naar voren (Wetenschap & Samenleving, Vrouwenstudies, Wetenschapswinkel, imperialisme-projecten). En, al eerder, in het alternatieve LOG-studiefinancieringsplan, als tegenhanger van het afbraakbeleid van Klein. Met dat plan kon de vakbeweging dan ook best instemmen: er lag iets op tafel waarmee aangetoond werd dat het ook zó kon. Het bieden van een positief perspectief komt bij de studentenvakbond dus -zij het nog wat weifelend- van de grond. Juist dit verdere nadenken vereist inzicht in de politieke krachtsverhoudingen. De studentenbeweging zal standpunten moeten ontwikkelen over bijvoorbeeld inkomensnivellering (als ideologie en feitelijke uitwerking), over de 'nieuwe vrijgestelden', over de FNV-ideologie: "er is nu eenmaal weinig te verdelen", over de bestrijding van de economische crisis, en de uitwegen (vluchtweegen) die de regering Van Agt-Wiegel daaruit zoekt. De nu in gang gezette politieke discussie verdient daarom -in de één of andere vorm- vervolg.

Praten over Partij-politiek

en linkse beweging *Discussie*

JRS 11

nr. 13/14 15041575

Je hebt ongetwijfeld gestemd op 29 maart. Wellicht op een progressieve partij, waarbij we dan bedoelen: links van D'66 (redelijker). Je praat daar achteraf nog eens over, in de kantine van het IWP. "Heb jij dáárop gestemd? Nou, dat zou ik nooit gedaan hebben". Je doet bovendien ook nog in politikologie. Staatstheorie, imperialisme, ontzuiling, 'de kiezer', arbeidersbeweging en hegemonie' zijn daarin - naast nog wat andere ongetwijfeld - de thema's. Op wetenschappelijk nivo zijn we daarmee in 'georganiseerde' vorm bezig. Studeren en, even later, onderzoek doen zijn activiteiten die we gemeenschappelijk hebben, en waarin onze materiële positie als student zich onderscheidt van die van andere bevolkingsgroepen. Weer in de kantine aangekomen merk je dat verschillende mede-studenten van jou ook nog politieke actief zijn, naast zijn/haar studie. Niet zo gek eigenlijk, wanneer je in politikologie doet, maar het kost een hoop extra tijd, en: onbetaald.

Het meest opvallend zijn 'die van Machiavelli'. Iets minder, mensen van het vrouwenoverleg, en nog minder die jonge veelbelovende partijbonzen, die zich nu nog in de provincie ophouden. Maar allemaal zijn ze bezig, ieder vanuit zijn/haar politieke opvattingen, die zich hooguit met behulp van sociaal-wetenschappelijke theorie hebben ontwikkeld. Die politieke activiteiten zijn echter nogal vaak door een sluier omhuld; ze vinden als het ware plaats in de 'privé-sfeer' van studenten, terwijl die 'privé'-activiteiten zelf juist midden in de maatschappij (de publieke sfeer) staan. Je werkt samen in een bepaald studie-onderdeel (kollege of werkgroep), maar wat hij/zij over specifieke maatschappelijke problemen denkt, over de dingen die gebeuren, dát komt meestal pas ter sprake in de kantine: bij het doorbladeren van het onder studenten progressief bekend staande dagblad De Volkskrant, bij de thee.

Nu organiseerde Machiavelli (vakbond van politikologie-studenten) op 22 maart een discussie-avond over linkse politiek in Nederland, en over de mogelijkheden om tot linkse samenwerking te komen. 51 Mensen waren van de partij - daarmee kan je zien dat de bereidheid bestaat om ook voor politiek buiten de studentenbeweging een avond uit te trekken.

Als voorbereiding werd een thema-nummer van het Machiavelli-Mededelingen-Bulletin uitgegeven (is nog verkrijgbaar), waarin verhalen van de forumleden zijn opgenomen. Die forumleden waren allemaal aan de FSW-A studerende studenten, en bovendien stonden zij allen op kritiese voet met de partij (of beweging) die zij vertegenwoordigden. Dat was niet toevallig.

Duidelijk bleek uit hun artikelen in de themakrant hoe dat is gekomen, waartoe hun noodzakelijke eerste (individuele) stap tot het lidmaatschap van die partij de logiese voorwaarde vormde. Sommige stukken geven heel treffend aan hoe je ertoe kan komen om je actief met een partij te gaan bemoeien, en vooral wat je daar toen persoonlijk bij dacht, met -als verschil- hoe je daar nu tegenover staat.

Wanneer je mensen over 'hun' politieke partij hoort praten, gebeurt dat namelijk meestal op een manier waarop het lijkt alsof zij een verlengstuk van die partij zijn - zoals een standwerker, die iets staat te verkopen. "Dit zijn onze standpunten, en zo werken wij".

Hun eigen ontwikkeling die immers tot hun specifieke politieke keuze leidde, blijft er vaak buiten. Zoals bijvoorbeeld op de Rode Rozenkrans-

diskussie vorig jaar, waar de meer geprofileerde partij-diskussianten elkaar voornamelijk bezighielden met het in de lucht schieten van hun algemeen politieke 'statements'.

In dergelijke situaties kan er natuurlijk nooit meer ruimte zijn voor aandacht op gemeenschappelijke punten, van waaruit de opbouw van een linkse eenheid bekeken zou kunnen worden.

En alleen iemand die zich krities in zijn/haar partij opstelt, is in staat om de krachtsverhoudingen binnen die partij reëel in te schatten, zonder daar achteraan onmiddellijk weer te vervallen in de vertrouwde 'statements'.

Vandaar dat de kritiese partijleden nu juist in het discussieforum zaten. Alleen kritiese leden van linkse partijen hameren op de noodzaak van een samenbundeling van links Nederland, ook buiten het parlement, met inschakeling van de bevolking. Waarop de situatie in één partij een uitzondering vormt, namelijk die van de CPN: machtsvorming tegen de rechtse regering en de ondernemerspolitiek staat daarin centraal, zonder dat daartoe eerst een kritiese 'vleugel' hoeft op te roepen. Hetgeen natuurlijk niet automatisch leidt tot de oplossing van het -algemene- probleem van de statements (!)

Maar hoe verliep die discussie op de 22ste?

IN DE PRAKTIJK ANALFABEET

De forumleden zouden een verhaaltje vertellen van twee minuten, als opstapje. Inleidingen stonden immers in het thema-nummer. Toen het tweede forumlid was uitgesproken waren we al weer een uur verder. Krachtig ingrijpen vanuit de zaal voorkwam dat de rest ook zo zou uitlopen. De discussies waren vriendelijk. Niet: té vriendelijk, waarvoor enig gevaar bestond: de zaak zou wel eens naar elkaar toegepraat kunnen worden.

Jaap de Jong (forumlid voor de PPR): "We maken hier op de FSW-A allemaal deel uit van een gemeenschappelijke politieke cultuur, waar we ingewijd worden in de theoretiese achtergronden van de politiek, op een vrij abstract nivo. In de praktijk zijn we echter analfabeet". De discussies binnen de verschillende politieke partijen zijn in elk geval andere, dan er bij ons worden gevoerd.

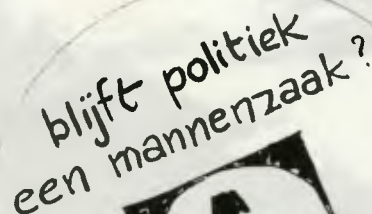
Het meest positieve aan de toch wel interessante discussies was dat er goed naar elkaar werd geluisterd, en de fouten in de eigen gelederen met enig masochisme werden aangepakt. Geen versluiserende taal dus, maar het blootleggen van de werkelijke inhoudelijke tegenstellingen die bestaan. Voor een werkelijke linkse eenheid is het noodzakelijk dat die tegenstellingen nú worden uitgesproken. Het toedekken daarvan is zinloos, omdat ze op een later tijdstip, waar die geroemde eenheid werkelijk gestalte moet krijgen, toch weer naar boven komen. Dat is één van de conclusies die we uit de Frans verkiezingen kunnen trekken, met de gevolgen daarvan als een stok achter de deur. Hieronder geven we enige belangrijke discussiepunten aan.

VROUWEN IN DE LINKSE BEWEGING

Uitgangspunt van de organisatoren was dat de vrouwenbeweging een belangrijke politieke factor is. Iets meer dan de helft van de Nederlandse bevolking bestaat uit vrouwen: in het forum was Lenie Janssen echter de enige vrouw. Als je op de samenstelling van de rest van het forum

In Lenie's hele lange inleiding lag het accent op de problemen die vrouwen hebben om in de bestaande structuren actief te worden, vanuit hun toch al moeilijke positie. Traditioneel leren vrouwen zich stil te houden, lief te zijn, etc. De huidige vormen van politieke strijd eisen van vrouwen eigenschappen die zij niet hebben geleerd ("hard" zijn, zich manifesteren, etc.). Er is heel wat voor nodig om het negatieve zelfbeeld dat vrouwen vaak van zichzelf hebben, te veranderen, en uit die onderdrukte positie te klimmen tegen alle weerstanden in. Vrouwen hebben daarvoor eigen organisatievormen nodig, waar ruimte en tijd is om zich op hun specifieke manier te organiseren, organisatievormen waarin zij kunnen aansluiten op hun eigen problemen en ervaringen, en opkomen voor hun specifieke belangen. Na het verhaal van Lenie volgde een grote stilte. Niemand wist op deze punten adequaat te reageren. Maar iedereen was het er wel mee eens. Lenie had echter het gevoel dat 'vrouwenzaken' meestal worden 'misbruikt', waarvan deze avond ook weer getuigde. Vrouwen worden gebruikt als paradepaardje van (linkse)partijen, die met hun vrouwenbetrokkenheid te koop lopen. Wanneer er concreet voor vrouwenbelangen opgetreden moet worden vangen de vrouwen bot. De abortuskwestie is hiervan een illustratief voorbeeld. En ook nu, hier op deze avond zijn de vrouwen gebruikt als 'illustratieve randversiering'. Lenie bleef alleen staan in haar kritiek, en wij vinden haar kritiek onterecht. Het kwam wel gevoelig aan.....

Lenie: de kracht van de vrouwenbeweging van dit moment is de eenheid die zij, ondanks de grote interne verschillen, weet te bewaren. Ze voert strijd op gemeenschappelijke punten op basis van gemeenschappelijke ervaringen. Bijvoorbeeld de abortus: of vrouwen nu uit de arbeiders- of middenklasse afkomstig zijn, zij hebben allen dit punt gemeen.

kom nou!

Kritiek van Henny Helmich (forumlid voor de PvdA) was dat je geen scheiding kan maken tussen de basis en de top van de PvdA, iets wat de CPN altijd doet. Henny onderstreepte hierbij de noodzaak van versterking van groepen links van de PvdA om de 'top' van de PvdA onder druk te zetten. Er ontstond een discussie rond het artikel van Paul Damen (forumlid van de CPN) in de themakrant. Arnold bekritiseerde dit stuk waar het ging over de voorhoederol van 'de rol'. Elke kommunistische partij neemt een voorhoederol in, maar dan vooral in het nemen van politieke initiatieven, en niet steeds op intellectueel nivo.